

פרשת וזאת הברכה | עלון מס' 199

'לבד – ואני לא לבד'

האפשרות לזכות לאותה קרבה... לאותה תחושת חיבור... זה כשאני לבד עם עצמי... בלי שמפריעים לי... אז יש את האפשרות להיות בצוותא חדא עם קודשא בריך הוא... אבל כשאני נמצא בהמולה... המוח מפוזר... הכל מסביב רועש וגועש... החיבור נורא קשה, כי המוח מוסח כל הזמן...

וזהו שכתבנו לעיל – בחלק הגלוי מאד קשה להתחבר לפנימיות, כי הכל תוסס... חי... מלא ריגוש... האדם נמצא בחלק החיצוני של העניין... בחלק השטחי... ושם הוא לא לבד הוא עם אנשים... דעתו מעורבת בין הבריות... אבל למעשה באותם רגעים יש לו בחינה של לבד... כרגע אתה לא חי את החיבור לקדוש ברוך הוא... ברור כי כל אדם שמקיים את רצון ד' ואת מצוותיו יש לו בחינה שהוא מחובר ושייך... אך זו בדרגה היותר חיצונית של העניין... לעומת אותו רגע של עצימת העיניים... וניתוק מחשבתי מכל הסביבה... לכאורה כעת האדם לבד ממש... הוא לא מתקשר עם סביבתו... אך לא... ממש להפך... עכשיו הוא הכי לא לבד ששייך... הוא נמצא בצוותא חדא עם הקב"ה... עצם המחשבה על הקב"ה... המחשבה על לקיים רצון בוראי... מייצרת שייכות וחיבור של מציאות ממש... הוא כאן... אתה מרגיש שהוא נוכח...

יחד עם זאת צריך לזכור שהקב"ה ברא אותנו בעולם העשייה... בעולם של חיצוניות... ואנחנו צריכים לגנוב רגעים של פנימיות... ונכון, ככל שנצליח להיות יותר פנימיים הרווחנו עוד קרבת אלוקים... אבל זה צריך להיעשות בזהירות... בחכמה ובתבונה... אנחנו יצורים של משפחה... יצורים של חברה סביבתית... של קהילה... של חיי חברה... לא אנשים מנותקים... ולכן ברור שעבודת ד' שלנו צריכה להיעשות, בצורה משולבת מחד לחיות בחיי המעש ולעשות את מה שמוטל עלינו בציווי ד'... בקיום המצוות... אך מאידך גיסא לגנוב לעצמינו רגעים של פנימיות... רגעים שבהם ה'לבד' שלנו מקבל את החיבור והניקה מהמקור העליון...

וישפן ישראל בטח בדד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמיני יערפו טל:

בטח בדד. כל יחיד ויחיד, איש תחת גפנו ותחת תאנתו מפוזרין, ואין צריכין להתאסף ולישב יחד מפני האויב: עין יעקב. כמו ועינו כעין הבדולח כעין הברכה שברכם יעקב, לא כבדד שאמר ירמיה בדד יושבתי אלא כעין הבטחה שהבטיחם יעקב, והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם.. (רש"י)

מהפסוק כאן אנו רואים כי הישיבה בדד היא ברכה... וישפן ישראל בטח בדד – כל יחיד בנפרד... למרות שהם מפוזרין כל אחד בשטח שלו... אין להם פחד... ואילו בירמיה אנו רואים כי בדד זה סוג של קללה... בדד יושבתי... לשון בדידות וישיבה באבלות...

האמת היא שבכל דבר נגלה יש דבר נסתר... יש את מה שאנחנו רואים מול העיניים... ויש את הבחינה של ד' יראה ללבב... החלק הפנימי של כל אחד מאיתנו... החלק החיצוני זה חיי המעשה... חיי היום יום... מהקימה בבוקר ועד השינה בלילה... הפעולות שלנו הם רק בחלק החיצוני... החלק הפנימי הוא רק כאשר עולם המחשבה... מצטרף לעניין... וככל שנתנתק מהחלק החיצוני נוכל להתכנס פנימה יותר לעולם הפנימי...

רש"י כאן מבאר שהברכה של הבדד היינו – כעין הבטחה שהבטיחם יעקב, והיה אלהים עמכם... וזהו בדד מסוג שונה...

שמענו בעבר מאחד המשגיחים שליט"א משפט מדהים – 'כשאני לבד אני לא לבד וכשאני לא לבד אני לבד'...

הבדידות הזו היא החיבור הפנימי הכי גדול שיכול להיות... כביכול באותם רגעים שאני לבד אני לא באמת לבד, אני נמצא עם הקב"ה...

שמיני עצרת – שמחת תורה

שמיני עצרת

מה הביטוי שלנו לחג שמיני עצרת?

בארץ ישראל אנחנו חוגגים את חג שמיני עצרת ושמחת תורה באותו היום... אך בחו"ל החג הינו מפוצל ליומיים, בתחילה חוגגים את שמיני עצרת שהוא יום טוב בפני עצמו ולמחרת חוגגים את חג שמחת תורה...

ויש להבין – כאן בארץ ישראל במה יש ביטוי לחג שמיני עצרת, והרי כל היום כולו נסוב סביב שמחת התורה והחגיגה הגדולה עם סיום קריאת כל התורה והתחלתה שוב מבראשית... אז מה

המשמעות שלנו לחג שמיני עצרת?

בשורש העניין ננסה להבין את השתלשלות העניינים – בתורה מובא הפסוק (במדבר כט. לה.) **ביום השמיני עצרת תהיה לכם פל מלאכת עבדה לא תעשו**. שמיני עצרת הוא חג בפני עצמו, הוא אינו המשך של סוכות.

רש"י מביא (ויקרא כג לו.) **עצרת היא. עצרתי אתכם אצלי, כמלך שזימן את בניו לסעודה**

חג שמח
ושבת שלום
ומבורך

לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמן להפטר אמר, בני, בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם:

אחרי המערכת שעברנו כעת בימים הנשגבים הקב"ה מבקש תתעכבו איתי עוד יום... עצרת היינו - תעצרו עוד יום..

מובא בילקוט שמעוני (במדבר ל) מביא את המשל הידוע - **אמר רבי אלכסנדר מלך למלך שבאת לו שמחה, כל שבעת ימי המשתה היה בנו של מלך טורח עם האורחים, וכיון שיצאו שבעת ימי המשתה אמר המלך לבנו יודע אני שכל שבעת ימי המשתה הייתה טורח עם האורחים עכשיו אני ואתה נשמה יום אחד..**

ומכיוון שהוא חג בפני עצמו מברכים שהחיינו מחדש..

לעומת זאת חג 'שמחת תורה' הוא אינו חג מהתורה בכלל... המקור שלו הוא מימי הגאונים בבבל, משום שבבבל היו מסיימים את קריאת התורה פעם בשנה, ואילו בארץ ישראל סיימו פעם בשלוש שנים, אז בארץ כלל לא היה שמחת תורה. רק כשמנהג בבל התקבל בכל העולם, קבעו את סיום התורה בשמיני עצרת.

ובספר הזוהר (פ' פנחס). מביא - **ונוהגין לעשות ישראל עמה שמחה, ונקראת שמחת תורה. ומעשרים לספר תורה בפתח שלו, רמז ספר תורה לתפארת, השכינה - עטרת תפארת.**

ולמה נקבע זמנה דווקא בשמיני עצרת? הסיבה שכתובה במפרשים: כי הוא 'סוף כל המועדות' ורוצים לסיים את התורה בסוף מערכת החגים פסח שבועות וסוכות... וטעם נוסף שמובא - אחרי יום הכיפורים והסליחה, אנחנו במדרגת בעלי תשובה, והשמחה בתורה גדולה יותר.

ולכן בארץ ישראל שמיני עצרת ושמחת תורה זה אותו יום - כ"ב בתשרי, ביום עושים גם תפילת גשם וגם הקפות וסיום התורה אך בחו"ל זה יומיים נפרדים - כ"ב בתשרי - זה שמיני עצרת, כ"ג בתשרי - זה שמחת תורה.

אם נתבונן לכל החגים יש איזו סיבה חיצונית לחג - פסח - יציאת מצרים. שבועות - מתן תורה. סוכות - ענני הכבוד. אך שמיני עצרת זה החג היחיד שאין לו שום סיבה חיצונית. הוא לא על איזה נס שהקב"ה עשה לעם ישראל, אלא על מי שאנחנו בשבילו. שמיני עצרת זה - **אני ואתה נשמה יום אחד..**

זו בחינה של עצם המהות שלנו כיהודים... כבניו של מקום... לא בגלל שאנחנו לומדים... לא בגלל שאנחנו צדיקים... לא כי אנו מקיימים מצוות... פשוט כי אנחנו בניו שלו. אולי זה המשמעות של תפילת - גשם... גשם זה שפע גשמי שה' נותן לנו מעצם אהבתו, כמו אבא שנותן לבן שלו בלי חשבון. מהות העבודה של שמיני עצרת: זה להיות... אנחנו לא צריכים לעשות כלום... פשוט להיות עם הקב"ה... **אני ואתה נשמה יום אחד..**

שמחת תורה

מהי השמחה הגדולה ביום זה?

לכאורה יש להבין - מה השמחה הגדולה בשמחת תורה, וכי אדם שישב ועמל על מסכתא בש"ס. הקדיש מזמנו. יגע... עמל... כאשר הוא מסיים ישנה חגיגה רבת... בהחלט מגיע לו... אך בסיום התורה שממילא קראו אותה בשבת בבוקר בביה"כ לא השקענו איזה מאמץ כ"כ גדול... והגענו לסיום ממילא... אז מה הסיבה לחגיגה הגדולה?

לצורך העניין עלינו להבין מהו בכלל השמחה הגדולה בשמחת

תורה, יש כאן רעיון אחר לגמרי - שמחת תורה זה התפרצות של הרגש... הקשר והשייכות... שיש לנו עם התורה ועם נותן התורה... מה אנחנו עושים בשמחת תורה? רוקדים עם ספר התורה לא לומדים ביום הזה משהו מיוחד.. שמחים ורוקדים עם התורה..

אם נתבונן יש שני דרגות בתורה: א. תורה שאני לומד ומבין - זה בשכל. ב. תורה שהיא עצם אחד עם הקב"ה - 'אורייתא וקוב"ה כולא חד'. זה הרגש... בשמחת תורה אנחנו שמחים לא בגלל שאנחנו מבינים עוד דף גמרא... אנחנו שמחים בעצם זה שיש לנו את התורה... בזה שהיא שלנו... בזה שיש לנו שייכות איתה... בשמחת תורה מתגלה כי הקשר שלנו לתורה שהוא הרבה יותר עמוק וגבוה... הריקוד... ההקפות... הקפיצות במשה אמת - זה פריצת הגבולות... זה משהו הרבה יותר עמוק... משהו פנימי שכוסף ורוצה להביע את השמחה העצומה שלנו...

אם בשמיני עצרת הבנו שהקב"ה שמח בנו... אז שמחת תורה זה אנחנו שמחים בתורה ובנותן התורה... אנחנו שמחים עד כדי ריקוד בלי גבול...

כאשר הקשר הוא של לימוד - אני לומד את התורה, אז היום אני מבין, מחר אני לא מבין. היום אני מתמיד, מחר נפלתי. הקשר הזה עולה ויורד לפי המצב שלי. אך כאשר הקשר של שייכות - היא שלי ואני שלה זה לא משתנה אף פעם. כמו שאתה לא מפסיק להיות הבן של אבא שלך גם אם אתה רב איתו.

א"כ זו התשובה לשאלה - מכיוון שבפועל סיימנו את התורה... לא עם שכל... לא בגלל ההבנה... ולא בגלל ההשקעה... ולא בזכות העמל... עצם המציאות שאנחנו שייכים לתורה... שייכים לקודשא בריך הוא... זה שמחה שפורצת גבולות... ואנחנו סומכים אותה על יום שמיני עצרת..

וזה ההבדל - בסיום מסכת - זה סיום של קניין... אני מסיים כי אני קניתי... רכשתי את המסכת בהשקעה... בעמל... כמו אדם שקנה בית השמחה היא על העמל שלו... לכן עושים סיום דווקא על מסכתא - כי שם זה על העמל שלך...

שמחת תורה - זה סיום של שייכות - אני מסיים לא בגלל הקניין, אלא כי יש לי חלק בדבר הגדול הזה... התורה לא ניתנה ליחידים, היא ניתנה לכלל ישראל. כשאנחנו מסיימים את התורה בבית כנסת, זה לא אתה סיימת ולא אני סיימתי - אנחנו סיימנו... כלל ישראל סיים... לכן זה נקרא 'שמחת תורה' אנחנו שמחים בתורה עצמה, לא בהישג שלנו בה.

ונחזור לשאלה הראשונה א"כ מה הביטוי בארץ ישראל ליום טוב של שמיני עצרת

שמעתי מכמה רבנים שליט"א שאמרו לי כך - **בתפילה** - אנחנו בשמיני עצרת... אנחנו אומרים 'משיב הרוח ומוריד הגשם' פעם ראשונה בשנה... אנחנו מזכירים את חג שמיני עצרת... וזה הרגע הפנימי... השקט... הרגע שבו אנחנו עומדים מול הקב"ה ואומרים לו - אבא, אני שלך... לא בזכות מה שלמדתי, או מה שעשיתי... אלא בעצם - אני שלך... אני בן שלך... **אני ואתה נשמה יום אחד..** בלי סוכה... בלי לולב... רק אתה ואני - בבית כנסת... בשמיני עצרת הגענו להשגה - **אתה הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין עוד מלבדו...** אין כלום מלבדו... ואחרי ההשגה הזו... השמחה האדירה מתפרצת מאלה...

לעומת זאת - **בהקפות** - אנחנו בשמחת תורה... סיימנו להתפלל? עכשיו יצאנו מהקשר הפנימי והשקט להתפרצות של הלהבה הפנימית... כעת ניגשים לרקוד ולשמח עם הספר תורה... זה מה שעושים בהקפות - אתה לוקח את ספר התורה, מחבק אותו ורוקד. אתה כעת לא מנסה להבין אותו, אתה אומר לו אתה שלי...

ולכן עבודת יום 'השמיני עצרת' זה להרגיש אפי' לזמן מועט את הקשה עלי פרידתכם... ואחרי זה מגיעה עבודת 'שמחת תורה' - זמן לרקוד באמת עד כלות... בלי לחשוב מה יגידו...